Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (czwarta izba)

z dnia 3 grudnia 2015 r.*

Odesłanie prejudycjalne — Rozporządzenie (WE) nr 1/2005 — Artykuł 1 ust. 5 — Ochrona zwierząt podczas transportu — Transport bezpańskich psów z jednego państwa członkowskiego do drugiego prowadzony przez stowarzyszenie ochrony zwierząt — Pojęcie „działalności gospodarczej” — Dyrektywa 90/425/EWG — Artykuł 12 — Pojęcie „pośrednika zaangażowanego w handel wewnątrzwspólnotowy”

W sprawie C-301/14

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Bundesverwaltungsgericht (federalny sąd administracyjny, Niemcy) postanowieniem z dnia 9 kwietnia 2014 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 24 czerwca 2014 r., w postępowaniu:

Pfotenhilfe-Ungarn e.V.

przeciwko

Ministerium für Energiewende, Landwirtschaft, Umwelt und ländliche Räume des Landes Schleswig-Holstein,

przy udziale:

Vertreter des Bundesinteresses beim Bundesverwaltungsgericht,

TRYBUNAŁ (czwarta izba),

w składzie: L. Bay Larsen, prezes trzeciej izby, pełniący obowiązki prezesa czwartej izby, J. Malenovský, M. Safjan, A. Prechal (sprawozdawca) i K. Jürimäe, sędziowie,

rzecznik generalny: E. Sharpston,

sekretarz: L. Carrasco Marco, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 3 czerwca 2015 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu Pfotenhilfe-Ungarn e.V. przez K. Leondarakisa, Rechtsanwalt,

— w imieniu Ministerium für Energiewende, Landwirtschaft, Umwelt und ländliche Räume des Landes Schleswig-Holstein przez W. Ewera, Rechtsanwalt,

* Język postępowania: niemiecki.

— w imieniu rządu włoskiego przez G. Palmieri, działającą w charakterze pełnomocnika, wspieraną przez F. Urbani Neri, avvocato dello Stato,

— w imieniu rządu austriackiego przez G. Eberharda, działającego w charakterze pełnomocnika,

— w imieniu Komisji Europejskiej przez B. Eggers i H. Kranenborga, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 10 września 2015 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 1 ust. 5 rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 z dnia 22 grudnia 2004 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas transportu i związanych z tym działań oraz zmieniającego dyrektywy 64/432/EWG i 93/119/WE oraz rozporządzenie (WE) nr 1255/97 (Dz.U. 2005, L 3, s. 1), a także art. 12 dyrektywy Rady 90/425/EWG z dnia 26 czerwca 1990 r. dotyczącej kontroli weterynaryjnych i zootechnicznych mających zastosowanie w handlu wewnątrzwspólnotowym niektórymi żywymi zwierzętami i produktami w perspektywie wprowadzenia rynku wewnętrznego (Dz.U. L 224, s. 29 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 3, t. 10, s. 138), zmienionej dyrektywą Rady 92/60/EWG z dnia 30 czerwca 1992 r. (Dz.U. L 268, s. 75 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 3, t. 13, s. 177), (zwanej dalej „dyrektywą 90/425").

2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu między stowarzyszeniem ochrony zwierząt Pfotenhilfe-Ungarn e.V. (zwanym dalej „Pfotenhilfe-Ungarn") a Ministerium für Energiewende, Landwirtschaft, Umwelt und ländliche Räume des Landes Schleswig-Holstein (ministerstwem ds. przekształcenia systemu energetycznego, rolnictwa, środowiska i obszarów wiejskich landu Schleswig-Holstein, zwanym dalej „ministerstwem") w przedmiocie decyzji tego ministerstwa o objęciu Pfotenhilfe-Ungarn obowiązkami zgłoszenia i rejestracji przewidzianymi w przepisach krajowych dotyczących zdrowia zwierząt w następstwie transgranicznego transportu psów, który przeprowadziło to stowarzyszenie.

Ramy prawne

Prawo Unii

Rozporządzenie nr 1/2005

3 Motywy 2, 12 i 21 rozporządzenia nr 1/2005 mają następujące brzmienie:

„(2) W dyrektywie Rady 91/628/EWG z dnia 19 listopada 1991 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas transportu [i zmieniającej dyrektywy 90/425/EWG oraz 91/496/EWG (Dz.U. L 340, s. 17 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 3, t. 12, s. 133), zmienionej rozporządzeniem (WE) nr 806/2003 z dnia 14 kwietnia 2003 r. (Dz.U. L 122, s. 1 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 1, t. 4, s. 301) (zwanej dalej »dyrektywą 91/628«)] Rada przyjęła zasady w zakresie transportu zwierząt w celu wyeliminowania barier technicznych w handlu żywymi zwierzętami oraz usprawnienia organizacji rynku przy jednoczesnym zapewnieniu zadowalającego poziomu ochrony zwierząt, których to dotyczy.

[…]

(12) Transport w celach komercyjnych nie jest ograniczony do transportu związanego z jednoczesną wymianą pieniędzy, towarów lub usług. Transport w celach komercyjnych obejmuje w szczególności transport, który bezpośrednio lub pośrednio wiąże się lub ma na celu osiągnięcie korzyści finansowych.

[…]

(21) Zarejestrowane nieparzystokopytne, o których mowa w art. 2 lit. c) dyrektywy [Rady] 90/426/EWG [z dnia 26 czerwca 1990 r. w sprawie warunków zdrowotnych zwierząt, regulujących przemieszczanie i przywóz zwierząt z rodziny koniowatych z państw trzecich (Dz.U. L 224, s. 42 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 3, t. 10, s. 152), zmienionej dyrektywą 2004/68/WE (Dz.U. L 139, s. 320 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 3, t. 45, s. 120)], są często transportowane dla celów niehandlowych, a taki transport musi być przeprowadzany zgodnie z ogólnymi celami rozporządzenia. Uwzględniając charakter takich przemieszczeń, stosownym wydaje się odstąpienie od niektórych przepisów, w myśl których zarejestrowane nieparzystokopytne transportuje się dla uczestnictwa w konkursach, wyścigach, wydarzeniach kulturalnych lub hodowli. […]”.

4 Artykuł 1 ust. 1 i 5 tego rozporządzenia stanowi:

„1. Niniejsze rozporządzenie stosuje się do transportu [żywych] zwierząt kręgowych w obrębie Wspólnoty, jak również do przeprowadzanych przez właściwych urzędników specjalnych kontroli partii wjeżdżających na lub opuszczających obszar celny Wspólnoty.

[…]

5. Niniejsze rozporządzenie nie stosuje się do transportu zwierząt niemającego związku z działalnością gospodarczą […]”.

5 Artykuł 33 wspomnianego rozporządzenia ma następujące brzmienie:

„Dyrektywę [91/628] […] uchyla się 5 stycznia 2007 r. Odniesienia do uchylonej dyrektywy […] są rozumiane jako odniesienia do niniejszego rozporządzenia”.

Dyrektywa 90/425

6 Motywy od drugiego do piątego dyrektywy 90/425 mają następującą treść:

„harmonijne funkcjonowanie wspólnej organizacji rynku zwierząt i produktów zakłada zniesienie barier zootechnicznych i weterynaryjnych w celu rozwoju handlu wewnątrzwspólnotowego zwierzętami i produktami; w związku z tym swobodny przepływ zwierząt i produktów rolnych stanowi podstawową cechę wspólnej organizacji rynków i powinien ułatwiać racjonalny rozwój produkcji rolnej oraz optymalne wykorzystanie czynników produkcji;

w dziedzinie weterynarii granice są obecnie wykorzystywane do przeprowadzania kontroli mających na celu ochronę zdrowia publicznego i zdrowia zwierząt;

ostateczny cel zmierza do zagwarantowania, że kontrole weterynaryjne będą przeprowadzane jedynie w miejscu wysyłki; osiągnięcie tego celu zakłada harmonizację podstawowych wymagań odnoszących się do ochrony zdrowia zwierząt;

w celu utworzenia rynku wewnętrznego, oczekując na osiągnięcie tego celu, należy położyć nacisk na przeprowadzanie kontroli w miejscu wysyłki i zorganizowanie ich w taki sposób, aby mogły być dokonywane w miejscu przeznaczenia; takie rozwiązanie spowodowałoby zaprzestanie kontroli weterynaryjnych na wewnętrznych granicach Wspólnoty; w tym kontekście uzasadnione jest utrzymanie świadectwa zdrowia lub innego dokumentu identyfikacyjnego, zgodnie z zasadami wspólnotowymi;

[…]”.

7 Artykuł 1 dyrektywy 90/425 stanowi:

„Państwa członkowskie zagwarantują, że kontrole weterynaryjne żywych zwierząt i produktów, które są objęte dyrektywami wymienionymi w załączniku A lub tych, które są określone w art. 21 akapit pierwszy i które są przeznaczone do handlu, nie są już wykonywane, bez uszczerbku dla art. 7, na granicach, lecz są przeprowadzane zgodnie z niniejszą dyrektywą.

[…]

Niniejszej dyrektywy nie stosuje się do kontroli weterynaryjnych w zakresie przewozu między państwami członkowskimi zwierząt domowych towarzyszących osobie fizycznej, która ponosi za nie odpowiedzialność, w przypadku gdy taki przewóz nie jest przedmiotem transakcji handlowej”.

8 Zgodnie z brzmieniem art. 2 pkt 3 tej dyrektywy:

„Do celów niniejszej dyrektywy:

[…]

3) »wymiana handlowa« oznacza wymianę handlową między państwami członkowskimi w rozumieniu art. 9 ust. 2 traktatu [EWG];

[…]”.

9 Artykuł 12 wspomnianej dyrektywy przewiduje:

„Państwa członkowskie zagwarantują, że wszyscy pośrednicy zaangażowani w handel wewnątrzwspólnotowy zwierzętami lub produktami objętymi art. 1:

a) są zobowiązani, na wniosek właściwych władz, do uprzedniego zarejestrowania się w urzędowym rejestrze;

b) prowadzą rejestr wysyłek dla odbiorców określonych w art. 5 ust. 1 lit. b) [p]pkt (iii), kolejnego miejsca przeznaczenia zwierząt i produktów.

Wymieniony rejestr będzie przechowywany przez okres wyznaczony przez właściwe władze krajowe, tak aby mógł być przedkładany na wniosek właściwych władz”.

10 Załącznik A do dyrektywy 90/425 wymienia w szczególności dyrektywy przewidujące kontrole weterynaryjne żywych zwierząt, które należy prowadzić zgodnie z przepisami tej dyrektywy. Wśród tych aktów figuruje dyrektywa 91/628.

Rozporządzenie (WE) nr 998/2003

11 Rozporządzenie (WE) nr 998/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r. w sprawie wymogów dotyczących zdrowia zwierząt, stosowanych do przemieszczania zwierząt domowych o charakterze niehandlowym i zmieniające dyrektywę Rady 92/65/EWG (Dz.U. L 146, s. 1 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 3, t. 39, s. 75) zostało uchylone rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 576/2013 z dnia 12 czerwca 2013 r. w sprawie przemieszczania o charakterze niehandlowym zwierząt domowych (Dz.U. L 178, s. 1). Niemniej ze względu na datę okoliczności faktycznych sporu w postępowaniu głównym stosuje się do nich rozporządzenie nr 998/2003. Artykuł 1 tego rozporządzenia brzmi następująco:

„Niniejsze rozporządzenie ustanawia wymogi dotyczące zdrowia zwierząt stosowane do przemieszczania zwierząt domowych o charakterze niehandlowym oraz zasady stosowane do kontroli takiego przemieszczania”.

12 Artykuł 2 akapit pierwszy tego rozporządzenia stanowi:

„Niniejsze rozporządzenie stosuje się do przemieszczania między państwami członkowskimi lub z państw trzecich zwierząt domowych gatunków wymienionych w załączniku I”.

13 Artykuł 3 lit. a) tego rozporządzenia stanowi:

„Do celów niniejszego rozporządzenia:

a) »zwierzęta domowe« oznaczają zwierzęta gatunków wymienionych w załączniku I, które towarzyszą swoim właścicielom lub osobie fizycznej odpowiedzialnej za te zwierzęta w imieniu właściciela podczas ich przemieszczania i nie są przeznaczone do sprzedaży lub przekazania innemu właścicielowi.

[…]”.

14 Wśród gatunków zwierząt wymienionych w załączniku I do rozporządzenia nr 998/2003 w części A wymienione są psy.

Prawo niemieckie

15 Paragraf 4 Binnenmarkt-Tierseuchenschutzverordnung (rozporządzenia w sprawie ochrony przed chorobami zakaźnymi zwierząt na rynku wewnętrznym, zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie ochrony przed chorobami zakaźnymi zwierząt”), transponującego do prawa niemieckiego art. 12 lit. a) dyrektywy 90/425, jest sformułowany następująco:

„Ktokolwiek w ramach działalności gospodarczej:

1) zamierza dokonywać wewnątrzwspólnotowego przemieszczania lub przywozu zwierząt lub produktów wskazanych w załączniku 1 lub też

2) zamierza transportować w ramach wewnątrzwspólnotowego przemieszczania lub przywozu domowe zwierzęta kopytne, jest zobowiązany do zgłoszenia tej działalności przed jej podjęciem u właściwych władz. Nie dotyczy to zakładów, które wymagają dopuszczenia na podstawie § 15 ust. 1 lub 3 lub też § 14 Fischseuchen-Verordnung (rozporządzenia w sprawie ochrony przed chorobami ryb), oraz zakładów, które z uwagi na prowadzenie działalności określonej w zdaniu

pierwszym są zarejestrowane lub dopuszczone w innym państwie członkowskim. Właściwe organy ujmują zgłoszone zakłady w rejestrze, w którym przyporządkowuje się zakładowi określony numer rejestracyjny".

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

16 Pfotenhilfe-Ungarn jest zarejestrowanym i uznanym stowarzyszeniem pożytku publicznego w rozumieniu krajowego prawa podatkowego, którego celem jest zarówno promowanie ochrony zwierząt, jak i ich aktywna ochrona. Proponuje ono między innymi na swojej stronie internetowej pośredniczenie w adopcji bezpańskich psów, które w znacznej większości zostały przygarnięte przez stowarzyszenia ochrony zwierząt na Węgrzech. Jeżeli ktoś zamierza wziąć psa, Pfotenhilfe-Ungarn zawiera z nim „umowę ochronną", zgodnie z którą osoba ta zobowiązuje się do trzymania psa zgodnie z jego dobrostanem oraz do uiszczenia kwoty wynoszącej z reguły 270 EUR. Po zawarciu umów dane psy są transportowane do miejsca przeznaczenia w Niemczech przez członków Pfotenhilfe-Ungarn, gdzie wydawane są osobom, które zgodziły się je przyjąć. Nie dochodzi jednak do przeniesienia własności psów na rzecz tych osób i w wypadku naruszenia „umowy ochronnej" Pfotenhilfe-Ungarn może skorzystać z prawa do odstąpienia od umowy. W ten sposób pośredniczyło ono w przekazaniu ponad 2000 psów w latach 2007–2012.

17 W dniu 29 grudnia 2009 r. Pfotenhilfe-Ungarn przetransportowało 39 psów z Węgier do Niemiec. Ponieważ występowały wątpliwości co do stanu zdrowia i stanu szczepień jednego z psów w tym transporcie, ministerstwo nakazało w drodze okólnika właściwym miejscowo urzędom weterynaryjnym skontrolowanie wszystkich zwierząt znajdujących się w tym transporcie.

18 W tym względzie ministerstwo uznało, że Pfotenhilfe-Ungarn nie może powoływać się na wymogi dotyczące zdrowia zwierząt stosowane do przemieszczania zwierząt domowych, które nie ma charakteru handlowego, przewidzianych w rozporządzeniu nr 998/2003, ze względu na to, że organizowane przez nie transport i pośrednictwo w przekazywaniu zwierząt stanowią działalność gospodarczą. W konsekwencji zastosowanie mają przepisy rozporządzenia nr 1/2005, wobec czego Pfotenhilfe-Ungarn jest zobowiązana do wypełnienia obowiązków zgłoszenia i rejestracji przewidzianych w przepisach krajowych dotyczących zdrowia zwierząt, a w szczególności w § 4 rozporządzenia w sprawie ochrony przed chorobami zakaźnymi zwierząt.

19 Skarga wniesiona przez Pfotenhilfe-Ungarn na tę decyzję ministerstwa została oddalona przez Verwaltungsgericht (sąd administracyjny). Oberverwaltungsgericht (wyższy sąd administracyjny) oddalił z kolei odwołanie Pfotenhilfe-Ungarn od tego wyroku. Stowarzyszenie to wniosło następnie kasację od tego wyroku do sądu odsyłającego, to jest do Bundesverwaltungsgericht (federalnego sądu administracyjnego).

20 Sąd odsyłający zwraca się o ustalenie w pierwszej kolejności, czy zastosowanie rozporządzenia nr 1/2005 do zawisłego przed nim sporu jest wykluczone ze względu na to, że zgodnie z jego art. 1 ust. 5 rozporządzenie to „nie stosuje się do transportu zwierząt niemającego związku z działalnością gospodarczą". W szczególności sąd odsyłający ma wątpliwości co do zakresu, jaki należy nadać pojęciu działalności gospodarczej zawartemu w tym przepisie, oraz znaczenia istnienia korzyści lub celu zarobkowego w tym względzie, mając na uwadze w szczególności motywy 12 i 21 tego rozporządzenia.

21 W drugiej kolejności sąd odsyłający pragnie poznać warunki, na podstawie których daną osobę można uznać za „pośrednika zaangażowanego w handel wewnątrzwspólnotowy" w rozumieniu art. 12 dyrektywy 90/425 („Unternehmer" w niemieckiej wersji językowej). Zdaniem tego sądu nie ma żadnych wątpliwości, że Pfotenhilfe-Ungarn prowadzi handel wewnątrzwspólnotowy w rozumieniu tego przepisu. Nie ma natomiast pewności co do tego, że stowarzyszenie to może być uznane za „przedsiębiorstwo" (w języku niemieckim „Unternehmen"), gdyż orzecznictwo Trybunału wymaga w tym względzie prowadzenia działalności gospodarczej.

22 W tych okolicznościach Bundesverwaltungsgericht (federalny sąd administracyjny) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy transport wykonywany przez uznane za organizację pożytku publicznego stowarzyszenie ochrony zwierząt jest transportem zwierząt niemającym związku z działalnością gospodarczą w rozumieniu art. 1 ust. 5 rozporządzenia (WE) nr 1/2005, jeżeli służy on pośredniczeniu w adopcji bezpańskich psów na rzecz osób trzecich w zamian za wynagrodzenie (niewysoką opłatę ochronną – »Schutzgebühr«), które

a) jest niższe od wydatków stowarzyszenia poniesionych na zwierzę, transport oraz pośrednictwo albo też jedynie wydatki te pokrywa,

b) przewyższa te wydatki, lecz zysk służy finansowaniu niepokrytych wydatków powstałych w związku z pośredniczeniem w adopcji innych bezpańskich zwierząt, wydatków na bezpańskie zwierzęta oraz inne projekty w zakresie ochrony zwierząt?

2) Czy występuje przedsiębiorstwo prowadzące handel wewnątrzwspólnotowy w rozumieniu art. 12 dyrektywy 90/425, jeżeli uznane za organizację pożytku publicznego stowarzyszenie ochrony zwierząt przemieszcza bezpańskie psy do Niemiec i pośredniczy w ich adopcji na rzecz osób trzecich w zamian za wynagrodzenie (»Schutzgebühr«), które

a) jest niższe od wydatków stowarzyszenia poniesionych na zwierzę, transport oraz pośrednictwo albo też jedynie wydatki te pokrywa,

b) przewyższa te wydatki, lecz zysk służy finansowaniu niepokrytych wydatków powstałych w związku z pośredniczeniem w adopcji innych bezpańskich zwierząt, wydatków na bezpańskie zwierzęta oraz inne projekty w zakresie ochrony zwierząt?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania pierwszego

23 Poprzez pytanie pierwsze sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy pojęcie działalności gospodarczej w rozumieniu art. 1 ust. 5 rozporządzenia nr 1/2005 należy interpretować w ten sposób, że obejmuje ono działalność taką jak ta, o której mowa w postępowaniu głównym, dotyczącą transportu bezpańskich psów z jednego państwa członkowskiego do drugiego prowadzonego przez stowarzyszenie pożytku publicznego celem powierzenia tych psów osobom, które zobowiązały się je przyjąć, w zamian za zapłatę przez nie kwoty pokrywającej zasadniczo koszty poniesione przez to stowarzyszenie.

24 W tym względzie należy zaznaczyć na wstępie, że rozporządzenie nr 1/2005 nie określa zakresu pojęcia działalności gospodarczej. W braku definicji takiego pojęcia w prawie Unii należy interpretować je z uwzględnieniem jego kontekstu oraz celów uregulowania, do których zmierza prawodawca Unii (zob. podobnie wyrok Szatmári Malom, C-135/13, EU:C:2014:327, pkt 31 i przytoczone tam orzecznictwo).

25 Co się tyczy w pierwszej kolejności kontekstu, w który wpisuje się to pojęcie, należy zaznaczyć, że zgodnie z art. 1 ust. 5 rozporządzenia nr 1/2005 „nie stosuje się [ono] do transportu zwierząt niemającego związku z działalnością gospodarczą”. Przepis ten nie rozróżnia działalności gospodarczej zmierzającej do uzyskania korzyści finansowej od działalności, która nie ma celu zarobkowego.

26 Niemniej zgodnie z motywem 12 rozporządzenia nr 1/2005 transport w celach komercyjnych nie jest ograniczony do transportu związanego z jednoczesną wymianą pieniędzy, towarów lub usług, ale obejmuje w szczególności transport, który bezpośrednio lub pośrednio wiąże się z osiągnięciem korzyści finansowych lub ma na celu ich osiągnięcie. Wbrew temu, co twierdzi Pfotenhilfe-Ungarn w uwagach na piśmie, z motywu tego nie można jednak wyciągać wniosku, że działalność gospodarcza wymaga istnienia korzyści finansowej lub zamiaru jej uzyskania.

27 Z motywu 21 tego rozporządzenia wynika bowiem, że nie jest wykluczone, iż nawet transport prowadzony w celach niehandlowych może w niektórych wypadkach być objęty działalnością gospodarczą w rozumieniu art. 1 ust. 5 rozporządzenia nr 1/2005. Jak wskazuje ten motyw, zarejestrowane nieparzystokopytne są bowiem często transportowane w celach niehandlowych, w szczególności uczestnictwa w wyścigach lub wydarzeniach kulturalnych. Chociaż ten transport nie ma charakteru handlowego, musi zasadniczo być prowadzony z zachowaniem przepisów tego rozporządzenia.

28 Należy również uwzględnić szerszy kontekst, w jaki wpisuje się art. 1 ust. 5 rozporządzenia nr 1/2005.

29 Rozporządzenie to ma za podstawę prawną art. 37 WE (obecnie art. 43 TFUE), objęte jest więc polityką rynku wewnętrznego. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału przywóz towarów lub odpłatne świadczenie usług należy postrzegać jako działalność gospodarczą w rozumieniu traktatu (zob. podobnie wyroki: Schindler, C-275/92, EU:C:1994:119, pkt 19; Meca-Medina i Majcen/Komisja, C-519/04 P, EU:C:2006:492, pkt 22, 23; a także Olympique Lyonnais, C-325/08, EU:C:2010:143, pkt 27, 28). Decydującym czynnikiem, który sprawia, że dana działalność ma charakter gospodarczy, jest to, że nie może być ona wykonywana bez świadczenia wzajemnego (zob. podobnie wyrok Jundt, C-281/06, EU:C:2007:816, pkt 32).

30 Natomiast dla uznania danej działalności za gospodarczą nie jest konieczne, aby była ona prowadzona w celu zarobkowym (zob. podobnie wyroki: Smits i Peerbooms, C-157/99, EU:C:2001:404, pkt 50, 52; Jundt, C-281/06, EU:C:2007:816, pkt 33).

31 Wynika z tego, że działalność taka jak rozpatrywana w postępowaniu głównym polegająca na regularnym transporcie znacznej liczby psów, prowadzona przez stowarzyszenie pożytku publicznego celem powierzenia tych zwierząt osobom prywatnym na podstawie umowy przewidującej w szczególności zapłatę kwoty pieniężnej temu stowarzyszeniu, jest wykonywana w ramach działalności gospodarczej w rozumieniu art. 1 ust. 5 rozporządzenia nr 1/2005, nawet jeżeli stowarzyszenie to nie zmierza do zysku ani go nie realizuje.

32 Wniosku tego nie podważa fakt, że pełnej własności psów nie przenosi się na osoby, którym są one powierzane. W każdym razie działalność taka jak prowadzona przez Pfotenhilfe-Ungarn może być uznana za świadczenie usług dla tych osób, a w konsekwencji za „działalność gospodarczą" w rozumieniu art. 1 ust. 5 rozporządzenia nr 1/2005.

33 W drugiej kolejności wykładnię tę potwierdzają cele rozporządzenia nr 1/2005, a mianowicie ochrona zwierząt podczas transportu, która jest głównym celem tego rozporządzenia, wyeliminowanie przeszkód technicznych w handlu żywymi zwierzętami oraz umożliwienie sprawnego funkcjonowania organizacji rynków, wskazane w jego motywie 2 (zob. podobnie wyrok Danske Svineproducenter, C-316/10, EU:C:2011:863, pkt 44).

34 W świetle tych celów pojęcie działalności gospodarczej nie może być interpretowane w sposób zwężający. Ograniczanie zakresu rozporządzenia nr 1/2005 do działalności gospodarczej prowadzonej w celu zarobkowym zagrażałoby w szczególności, jak zaznaczył rzecznik generalny w pkt 53 opinii, realizacji głównego celu tego rozporządzenia, który przypomniano w poprzednim punkcie niniejszego wyroku.

35 Wynika z tego, że pojęcie działalności gospodarczej w rozumieniu art. 1 ust. 5 rozporządzenia nr 1/2005 należy interpretować w ten sposób, iż obejmuje ono działalność taką jak ta, o której mowa w postępowaniu głównym, polegającą na transporcie bezpańskich psów z jednego państwa członkowskiego do drugiego, prowadzoną przez stowarzyszenie pożytku publicznego celem powierzenia tych psów osobom, które zobowiązały się je przyjąć, w zamian za zapłatę przez nie kwoty pokrywającej zasadniczo koszty poniesione w tym celu przez to stowarzyszenie.

W przedmiocie pytania drugiego

36 Poprzez pytanie drugie sąd odsyłający zmierza do ustalenia, czy pojęcie „pośrednika zaangażowanego w handel wewnątrzwspólnotowy" w rozumieniu art. 12 dyrektywy 90/425 należy interpretować w ten sposób, że odnosi się ono do stowarzyszenia pożytku publicznego, które transportuje bezpańskie psy z jednego państwa członkowskiego do drugiego celem powierzenia tych psów osobom, które zobowiązały się je przyjąć, w zamian za zapłatę przez nie kwoty pokrywającej zasadniczo koszty poniesione w tym celu przez to stowarzyszenie.

37 Należy zbadać w pierwszej kolejności, czy dyrektywa 90/425 ma zastosowanie do sprawy takiej jak w postępowaniu głównym.

38 Zgodnie z jej art. 1 akapit czwarty dyrektywy tej nie stosuje się do kontroli weterynaryjnych w zakresie przewozu między państwami członkowskimi zwierząt domowych towarzyszących osobie fizycznej, która ponosi za nie odpowiedzialność, w przypadku gdy taki przewóz nie jest przedmiotem transakcji handlowej. Przewozy te są regulowane rozporządzeniem nr 998/2003, pod warunkiem że zwierzęta towarzyszą swojemu właścicielowi lub osobie fizycznej, która jest odpowiedzialna za te zwierzęta w imieniu właściciela podczas ich przemieszczania, i nie są przeznaczone do sprzedaży lub przekazania innemu właścicielowi.

39 W tym względzie należy stwierdzić, że odstępstwo przewidziane w art. 1 akapit czwarty dyrektywy 90/425 określa, że zwierzę domowe musi towarzyszyć osobie fizycznej, która ponosi za nie odpowiedzialność podczas jego przemieszczania. Transport, za który odpowiada osoba prawna, nie jest zatem uwzględniany do celów tego odstępstwa. Do sądu krajowego należy dokonanie niezbędnych ustaleń w tym zakresie.

40 W każdym razie wspomniane odstępstwo dotyczy wyłącznie przemieszczania między państwami członkowskimi zwierząt domowych, które nie stanowi transakcji handlowej. Chociaż uznane stowarzyszenie pożytku publicznego, podobnie jak Pfotenhilfe-Ungarn, nie realizuje celu zarobkowego lub handlowego, istnieje – jak stwierdził rzecznik generalny w pkt 57 opinii – pewien stopień podobieństwa między działalnością polegającą na umieszczaniu psów u osób, które zobowiązały się je przyjąć, w zamian za zapłatę pewnej kwoty, a działalnością polegającą na sprzedaży psów przez sklepy zoologiczne. Pierwszy rodzaj działalności nie może być zatem postrzegany jako niestanowiący transakcji handlowej w rozumieniu art. 1 akapit czwarty dyrektywy 90/425.

41 W konsekwencji spór w postępowaniu głównym jest objęty zakresem zastosowania dyrektywy 90/425.

42 Tym samym w drugiej kolejności należy zbadać, czy uznane stowarzyszenie pożytku publicznego, takie jak Pfotenhilfe-Ungarn, może być uznane za „pośrednika zaangażowanego w handel wewnątrzwspólnotowy" w rozumieniu art. 12 dyrektywy 90/425.

43 Z postanowienia odsyłającego wynika, że odwołując się do wersji w języku niemieckim pojęcia „pośrednik" („Unternehmer"), sąd odsyłający zmierza do ustalenia, czy pojęcie to odpowiada pojęciu „przedsiębiorstwa" („Unternehmen"), tak iż zdaniem tego sądu tylko osoby prowadzące działalność gospodarczą mogą być uznane za „pośredników".

44 Niektóre wersje językowe dyrektywy 90/425 używają co prawda terminu sugerującego wykonywanie działalności gospodarczej, a nawet jak stwierdził rzecznik generalny w pkt 62 opinii, realizację celu zarobkowego – między innymi wersje w języku niemieckim, angielskim, niderlandzkim i szwedzkim, które używają odpowiednio słów „Unternehmer", „dealers", „handelaars" i „handlare". Niemniej inne wersje językowe tej dyrektywy, takie jak między innymi wersje w języku hiszpańskim („agentes"), duńskim („erhvervsdrivende"), francuskim („opérateurs"), włoskim („operatori"), portugalskim („operadores"), i rumuńskim („operatorii") używają terminu, którego zakres jest bardziej neutralny i ogólny.

45 Wobec powyższego pojęcie pośrednika nie stanowi odrębnego warunku, gdyż kryterium właściwe dla zastosowania art. 12 dyrektywy 90/425 wiąże się z działalnością, którą pośrednik prowadzi, a mianowicie „handel wewnątrzwspólnotowy".

46 Co się tyczy tego ostatniego pojęcia, z art. 2 pkt 3 dyrektywy 90/425 wynika, że chodzi o wymianę handlową między państwami członkowskimi w rozumieniu art. 28 ust. 1 TFUE. Zgodnie z tym postanowieniem, które znajduje się w tytule II dotyczącym swobodnego przepływu towarów, unia celna rozciąga się na całą wymianę towarową.

47 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału „towary" w rozumieniu tego postanowienia oznaczają produkty, których wartość może być wyrażona w pieniądzach i które mogą, jako takie, stanowić przedmiot transakcji handlowych (wyrok Komisja/Włochy, 7/68, EU:C:1968:51, s. 626). Ta definicja obejmuje zwierzęta (zob. podobnie wyrok Komisja/Belgia, C-100/08, EU:C:2009:537, pkt 83). Jak zaznaczył rzecznik generalny w pkt 63 opinii, postanowienia traktatu FUE dotyczące swobodnego przepływu towarów mają zasadniczo zastosowanie niezależnie od tego, czy dane towary transportowane są przez granice krajowe w celu sprzedaży lub odsprzedaży, czy też raczej do użytku osobistego lub spożycia (zob. podobnie wyrok Schumacher, 215/87, EU:C:1989:111, pkt 22).

48 W konsekwencji zarobkowy charakter działalności, którą prowadzi pośrednik, nie jest rozstrzygający dla tego, by działalność ta mogła być zakwalifikowana jako „handel wewnątrzwspólnotowy" w rozumieniu art. 12 dyrektywy 90/425.

49 W końcu zgodnie z motywami 2–4 dyrektywa ta zmierza w kontekście rynku wewnętrznego do zniesienia barier w rozwoju handlu wewnątrzwspólnotowego zwierzętami, ograniczając w szczególności kontrole weterynaryjne do miejsca wysyłki, co oznacza harmonizację podstawowych wymagań odnoszących się do ochrony zdrowia publicznego i zdrowia zwierząt.

50 Tak więc art. 12 dyrektywy 90/425, zgodnie z którym wszyscy pośrednicy zaangażowani w handel wewnątrzwspólnotowy zwierzętami objętymi dyrektywą powinni, na wniosek właściwych władz, zarejestrować się uprzednio w urzędowym rejestrze i prowadzić rejestr wysyłek, należy interpretować w świetle tego celu. Urzędowy rejestr pośredników i rejestr wysyłek pozwalają właściwym władzom zarówno państwa członkowskiego pochodzenia, jak i państwa członkowskiego przeznaczenia, na prowadzenie regularnych i wyrywkowych kontroli weterynaryjnych koniecznych do osiągnięcia celów tej dyrektywy.

51 W sytuacji takiej jak w postępowaniu głównym, gdzie znaczna liczba bezpańskich psów, które – jak zaznaczyły Pfotenhilfe-Ungarn i Komisja Europejska na rozprawie przed Trybunałem – są generalnie słabszego zdrowia niż inne psy, była przedmiotem grupowego przewozu z jednego państwa członkowskiego do drugiego, realizowany przez dyrektywę 90/425 cel zniesienia barier w rozwoju handlu wewnątrzwspólnotowego zwierzętami i harmonizacji przepisów odnoszących się do ochrony zdrowia publicznego i zdrowia zwierząt nie mógłby zostać zrealizowany, gdyby art. 12 tej dyrektywy nie miał zastosowania do takiej sytuacji.

52 W konsekwencji na pytanie drugie należy odpowiedzieć, że pojęcie „pośrednika zaangażowanego w handel wewnątrzwspólnotowy" w rozumieniu art. 12 dyrektywy 90/425 należy interpretować w ten sposób, iż obejmuje ono między innymi stowarzyszenie pożytku publicznego, które transportuje bezpańskie psy z jednego państwa członkowskiego do drugiego celem powierzenia tych psów osobom, które zobowiązały się je przyjąć, w zamian za zapłatę przez nie kwoty pokrywającej zasadniczo koszty poniesione w tym celu przez to stowarzyszenie.

W przedmiocie kosztów

53 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (czwarta izba) orzeka, co następuje:

1) **Pojęcie działalności gospodarczej w rozumieniu art. 1 ust. 5 rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 z dnia 22 grudnia 2004 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas transportu i związanych z tym działań oraz zmieniającego dyrektywy 64/432/EWG i 93/119/WE oraz rozporządzenie (WE) nr 1255/97 należy interpretować w ten sposób, że obejmuje ono w szczególności transport bezpańskich psów z jednego państwa członkowskiego do drugiego prowadzony przez stowarzyszenie pożytku publicznego celem powierzenia tych psów osobom, które zobowiązały się je przyjąć, w zamian za zapłatę przez nie kwoty pokrywającej zasadniczo koszty poniesione w tym celu przez to stowarzyszenie.**

2) **Pojęcie „pośrednika zaangażowanego w handel wewnątrzwspólnotowy" w rozumieniu art. 12 dyrektywy Rady 90/425/EWG z dnia 26 czerwca 1990 r. dotyczącej kontroli weterynaryjnych i zootechnicznych mających zastosowanie w handlu wewnątrzwspólnotowym niektórymi żywymi zwierzętami i produktami w perspektywie wprowadzenia rynku wewnętrznego, zmienionej dyrektywą Rady 92/60/EWG z dnia 30 czerwca 1992 r., należy interpretować w ten sposób, że obejmuje ono między innymi stowarzyszenie pożytku publicznego, które transportuje bezpańskie psy z jednego państwa członkowskiego do drugiego celem powierzenia tych psów osobom, które zobowiązały się je przyjąć, w zamian za zapłatę przez nie kwoty pokrywającej zasadniczo koszty poniesione w tym celu przez to stowarzyszenie.**

Podpisy